

De Geus

Moet dat niet in de Stichting van de Arbeid aan de orde komen?

Minister **De Geus**: Voorzitter. De eerste vraag betrof de toonhoogte van de reactie. Ik heb hier een- en andermaal mijn zorg laten blijken. Ik heb mijn emotie daarbij getoond. De heer De Wit is daar dankbaar voor geweest, zo heeft hij bij eerdere gelegenheden aangegeven. Nu is het een moment van geen woorden maar daden. Het kabinet heeft op 29 april een brief geschreven, waarin alle acties staan. Het kabinet is overgegaan tot actie en wacht op het moment om daarover met de Kamer van gedachten te wisselen.

Over de politie-cao spreek ik mij niet uit.

De derde vraag heb ik beantwoord in mijn reactie op de inbreng van de heer Douma.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Voorzitter. Ik vond het nogal brutaal om zomaar te zeggen dat de ministers niet in vorm zijn. Zover zou ik niet willen gaan, maar dan moet de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid nu wel over de brug komen. De heer Vendrik zei terecht dat de werkgevers zich een onbetrouwbare partner tonen. Wij gaan het Kamerdebat met verve voeren, daar kan de minister van op aan. Waar het echter om gaat, is of de minister ook handelt richting de werkgevers. Is het niet hoog tijd voor spoedberaad met de werkgevers, waarin de minister hen meldt dat er sprake is van een moreel tekort en waarin hij zegt dat het gezagsvacuüm dat aan de orde is zolang zij zich niets maar dan ook niets van de minister, minister Zalm en de premier aantrekken, direct dient te worden opgeheven?

Minister **De Geus**: Voorzitter. Het overleg met de Stichting van de Arbeid is inmiddels gepland. De inzet voor dat overleg staat in deze brief. Ik hoop dat wij vóór het overleg met de Kamer kunnen spreken, opdat wij haar gevoelens erbij kunnen betrekken. Wij willen het gesprek gehoord de Kamer voeren.

Vragen van het lid Eerdmans aan de minister van Justitie over het **niet terugkeren naar tbs-kliniek Veldzicht door twee tbs'ers die met proefverlof waren**.

De heer **Eerdmans** (LPF): Voorzitter. Een paar weken geleden spraken wij hier over een plan om tbs'ers in woonwijken te plaatsen. Bij die gelegenheid zei ik al dat de minister hier meestal over de knie gaat als er weer een tbs'er is ontsnapt. Helaas is het weer zover. De minister zit weer in vak-K. Sinds onze motie van wantrouwen tegen de minister van Justitie over zijn tbs-beleid, precies een jaar geleden, zijn er inmiddels alweer zes tbs'ers niet teruggekeerd na verlof: op 9 juli, 28 juli en 2 december 2004 en op 20 januari, 2 april en 7 juni 2005 zijn er tbs'ers ontsnapt. Dit keer gaat het over Wilhelm J. Schippers, een gewelddadige verkrachter die al vijftien jaar in tbs zat toen hij op station Utrecht de benen nam. Hij ontsnapte dinsdag en pas dit weekend weten wij om welke levensgevaarlijke en gestoorde crimineel het gaat.

1. Waarom heeft het vijf dagen moeten duren voordat alles uit de kast werd getrokken en de foto van Schippers op de televisie werd getoond? Waarom is dat niet op dezelfde dag gebeurd? Hadden wij dan niet veel meer tips kunnen krijgen van burgers?

2. Waarom moet ik uit de krant vernemen dat deze man is ontsnapt? Wat was er gebeurd als het Algemeen Dagblad het bericht niet had geplaatst op zaterdag? Is er niet een actief mediabeleid op het departement dat berichten uitstuurt als een tbs'er niet is teruggekeerd van zijn verlof?

3. Op welk moment na de ontdekking van de ontsnapping was de politie landelijk op de hoogte? Heeft het nieuwe Meldpunt Ongeoorloofde Afwezigheid naar het oordeel van de minister goed gefunctioneerd?

4. Stond deze ontsnapte tbs'er inderdaad op de wachtlijsten voor long-stay, zoals De Telegraaf schrijft? Als dat zo is, betekent het dan niet dat deze man helemaal niet naar buiten had mogen gaan, ook niet naar zijn bejaarde moeder in Eindhoven?

5. Moeten begeleiders die tbs'ers op verlof begeleiden niet standaard worden uitgerust met een wapenstok en handboeien om een tbs'er tegen te houden als deze dreigt te ontsnappen?

6. Is het geen goed idee om alle tbs'ers voortaan op verlof uit te rusten met een enkelband zodat wij via de satelliet altijd weten waar zij zijn?

Minister **Donner**: Voorzitter. Het is inderdaad droevig dat wij hier weer staan wegens het zich onttrekken van een tbs'er aan de regels voor verlof. Het betreft hier iets wat iedere keer weer zorg met zich brengt. De vorige week heb ik aangegeven dat er twee tbs'ers zijn ontsnapt, van wie de een zich een dag later zelf heeft gemeld. Er zijn overigens meer gevallen geweest, hetgeen voor mij onder andere aanleiding is geweest om vanaf vorige week donderdag, dus voordat er in de media melding van gemaakt werd, alle verloven bij Veldzicht te schorsen, teneinde te bezien wat er eventueel aan de verloven schortte. Tegelijkertijd wijs ik er wel op dat het om verschillende situaties en verschillende gevallen ging, zodat je ook niet kunt constateren dat dit een gevolg is van het specifiek gevolgde beleid.

Er wordt geen actief mediabeleid gevoerd in de zin dat zodra een tbs'er zich onttrekt aan de verlofregels, onmiddellijk de kranten worden geïnformeerd. Gelet op de ontstane commotie en verontrusting is dat iets waarmee je met zorg moet omgaan, temeer daar in de overgrote meerderheid van de gevallen betrokkenen binnen één of twee dagen weer binnen de kliniek aanwezig zijn. Dat in dit geval besloten is tot actieve bekendmaking op zondag, hangt samen met de situatie rond de persoon. De aanwijzingen dat het hierbij niet ging om een tijdelijke onttrekking maar dat deze persoon zich bewust aan de verlofregels onttrok en het feit dat hij een bepaald medicijn gebruikt dat voorkomt dat hij gevaarlijk is en dat in het onderhavige geval in de loop van deze week uitgewerkt zou raken, waren de redenen om zondag te beslissen om er bekendheid aan te geven, ondanks de terughoudendheid die wij doorgaans hanteren op dat punt. Voor die tijd was er geen

Donner

reden om er bekendheid aan te geven.

De betrokkene heeft zich op 7 juni om vijf voor half vijf onttrokken aan de begeleiding en om tien voor vijf was het recherche-informatiepunt geïnformeerd en werden onmiddellijk alle politieregio's geïnformeerd plus de specifieke regio's Utrecht en Noord-Brabant.

Het is inderdaad waar dat ten aanzien van betrokkene long-stay was aanbevolen door de kliniek. Dat was in beginsel in 1999 toegepast. Daar is betrokkene tegen in beroep gegaan en door de rechter is bevolen dat hij opnieuw in behandeling genomen zou worden. Dat er in dit geval begeleid verlof plaatsvond, is gebeurd op basis van de uitspraak van de rechter die bij de verlenging in september vorig jaar geëist heeft dat de verlenging nog een jaar toegestaan zou worden en dat aan het eind daarvan de resultaten van de resocialisatie bekend zouden zijn. Dat houdt in dat er begeleid verlof plaatsvindt. Dat is iets anders dan incidenteel verlof, dat wordt gegeven om humanitaire redenen. Begeleid verlof is mede bedoeld voor resocialisatie. Daarom wordt gebruikgemaakt van het openbaar vervoer. Nadat betrokkene de kliniek heeft verlaten, heeft hij ook geen auto met chauffeur, maar zal hij per openbaar vervoer reizen. Daarom zijn de begeleiders in die situaties ook niet bewapend. Mede naar aanleiding van eerdere discussies wordt momenteel geëxperimenteerd met elektronische bewaking van tbs-patiënten, met name als zij op verlof zijn. Ik heb de Kamer ingelicht over de lopende pilots. Het is nog te vroeg om daaraan conclusies te verbinden. De eerste resultaten wijzen erop dat juist op plaatsen waar veel personen samenkomen, zoals stations en grote steden, het gps-systeem minder geschikt is om precies na te gaan waar betrokkene zich bevindt. Ik kan daarop nu niet vooruitlopen, maar er wordt dus aan gewerkt.

De heer **Eerdmans** (LPF): Voorzitter. Is de situatie inderdaad zo ernstig als wordt geschetst? De betrokken tbs'er gebruikt medicijnen. Dat wisten wij nog niet. Het Nederlandse publiek weet het nu ook. De medicijnen raken op en daardoor zal zijn gewelddadigheid toenemen. Ik begrijp dat de man niet naar buiten had gemogen als het aan de minister

had gelegen, maar dat de rechter daar een stokje voor heeft gestoken. De man was geschikt voor de long-stay en niet voor reclassering. Het is dus een heel gevaarlijke gek, die momenteel nog steeds in het land rondloopt. De minister zegt het jammer te vinden als deze mensen niet terugkeren, maar hij laat gerust een of twee dagen verlopen, omdat het daarna pas ernstig zou worden. Een tbs'er die een paar uur spoorloos is, baart hem geen zorgen. Ik wijs erop dat die mensen onze kinderen of andere naasten iets kunnen aandoen en geweldsmisdrijven kunnen plegen. Dat blijkt ook. Ik begrijp niet dat de minister, op het moment dat er een tbs'er is ontsnapt, dat niet actief bekendmaakt aan het volk. Ik zou dat logisch vinden. Nu gebeurt het pas na vijf dagen.

Ik ben blij dat de minister de verloven bij de desbetreffende kliniek zal intrekken. Dat heeft hij ook gedaan na Flevo Future, toen een meisje uit Eibergen werd ontvoerd en misbruikt. Toen waren wij ook ineens wakker. Na dit drama doet de minister het ook. Is hij daarnaast bereid kliniek Veldzicht volledig door te lichten?

Er zijn pilots gaande met de gps-enkelbandjes, maar het zou te vroeg zijn om deze in te voeren. Wat is te vroeg? Wachten wij eerst op een nieuwe ontsnapping? Dat lijkt mij niet prettig. Ik vind dat alle tbs'ers een enkelband moeten krijgen. Op stations zijn zij daarmee niet te volgen. Dan gaat een tbs'er dus niet naar een station. Wat moet hij daar? Breng hem met een busje naar zijn oma, als die op sterven ligt. Hij hoeft niet op een station te komen, als het systeem daar niet werkt. Wij gaan het systeem niet veranderen omdat het bandje niet werkt.

Vindt de minister niet dat de mensen die deze gevaarlijke criminelen begeleiden iets meer moeten hebben dan een verbiedend vingertje? Er moet toch iets van begeleiding zijn? Dat mag best met meer materiaal. Geef die mensen een wapenstok of iets anders in handen, waardoor ontsnappen niet meer zo gemakkelijk is.

Minister **Donner**: Voorzitter. Ik heb geschetst dat het doen van mededelingen een kwestie van afweging is. In dit geval is de beslissing om de persoon met zijn beeltenis op

televisie te tonen, die op zichzelf uitzonderlijk is, mede genomen vanwege het moment waarop hij mogelijk gevaarlijk wordt. Het beleid in dezen wordt niet geholpen als dit in alle gevallen onmiddellijk aan de media wordt meegedeeld. Dat dient geen zinnig doel.

Ik heb uiteengezet dat op dit moment wordt gezien in hoeverre elektronische bewaking in dit soort situaties behulpzaam is. De eerste conclusies zijn dat dat niet het geval is. Natuurlijk kun je zeggen dat deze personen een enkelband om moeten krijgen en dat zij niet meer via drukke stations mogen reizen, maar dan ga je voorbij aan de essentie van de resocialisatie. Doel van de tbs is om iemand op den duur weer zelfstandig in de samenleving te laten functioneren. In dit geval gebeurde dat op uitdrukkelijk bevel van de rechter. Bewaking en begeleiding worden toegepast in die gevallen dat een niet voor verlof geïndiceerde tbs'er zich buiten de kliniek bevindt, maar niet bij resocialisatie. In totaal gaat het om 50.000 bewegingen per jaar voor alle tbs-cliënten.

In gevallen zoals deze moeten zo snel mogelijk alle maatregelen genomen worden – en die zijn ook genomen – om ervoor te zorgen dat alle instanties die behulpzaam kunnen zijn bij het opsporen van de betrokkene worden ingeschakeld. In het verloop van het proces heeft men de vraag moeten beantwoorden op welk moment het publiek meer in den brede op deze persoon moet worden gewezen. Dat is mede dienstbaar aan de opsporing van de betrokkene en de bescherming van de bevolking. Die afweging is zaterdagavond gemaakt en geactualiseerd in de uitzending van Opsporing Verzocht van maandagavond.

Deze personen worden in beginsel vervoerd onder de normale omstandigheden waaronder zij in de samenleving zullen functioneren, dus niet met handboeien. In dit geval was dit de eis van de rechter op basis van de wet.

De heer **Wolfsen** (PvdA): Voorzitter. In het opsporingsbericht werd gezegd dat deze man onbehandelbaar en gevaarlijk is. Hij mag dan wel een bepaalde vorm van verlof krijgen, maar de rechter zegt er niet bij dat hij met deze begeleiding via het drukste station moet reizen. Rara, hoe kan dat? Deze minister heeft

Donner

daar toestemming voor gegeven? Hoe verhoudt dit zich tot alle verbeteringen die het afgelopen jaar zijn doorgevoerd?

Vorig jaar hebben wij ook een dergelijke affaire gehad en toen zei de minister dat er niets aan de hand was. Op verzoek van de Kamer is echter de kliniek doorgelicht en toen bleek er heel veel aan de hand te zijn. De minister zei toen letterlijk dat de bevindingen bijzonder verontrustend waren. Is de minister bereid om die onderzoekers naar deze kliniek te laten kijken?

Minister **Donner**: Op donderdag is besloten om alle verlopen in beide betrokken klinieken in te trekken, juist om het beleid terzake te kunnen doorlichten. Als daar aanleiding voor is, kan ik daar externe onderzoekers op zetten, maar dat moet nog blijken. Ik wijs er nogmaals op dat het hier om twee disparate gevallen gaat. Het verlenen van dit verlof was niet gebaseerd op een bepaald beleid, want dat berustte op een uitdrukkelijk bevel van de rechter.

Het resocialisatieprogramma van betrokkene omvatte mede het reizen naar zijn echtgenote en die reis gaat via Utrecht. In de afgelopen tijd was dit meermalen probleemloos verlopen. Deze persoon werd bepaald niet voor het eerst op deze wijze vervoerd.

Mevrouw **Van der Laan** (D66): Voorzitter. Twee jaar geleden heb ik een motie ingediend over privacy-beperkende maatregelen bij straffen. In reactie daarop heeft de minister al aangegeven dat de mogelijkheden daarvan onderzocht werden. Daar is men kennelijk nog steeds mee bezig. Wanneer wordt dit experiment afgerond? Zijn er juridische belemmeringen voor dergelijke maatregelen tijdens de proefperiode of bij de eventuele terugkeer in de samenleving?

Het is helemaal niet erg dat een dergelijk systeem niet werkt op een groot station, want de betrokkene zal daar niet blijven rondhangen. Als deze persoon een enkelband om had gehad, had men geweten waar hij was. Dan was bekend of hij nog in Nederland was of wellicht in het buitenland, zodat Interpol ingeschakeld moet worden.

Minister **Donner**: Ik heb de Kamer uitvoerig ingelicht over de pilots. Ik heb nu niet voor de geest wanneer

ze zullen aflopen, maar dat staat in de stukken die aan de Kamer zijn gestuurd. Daarin staat ook wanneer conclusies kunnen worden verbonden aan de pilots. De eerste aanwijzingen zijn dat deze methode minder geschikt is op stations. Verder is hier sprake van enkelbanden die, als men ruimer de tijd heeft, kunnen worden verwijderd of zodanig afgedekt dat zij geen signalen meer geven. Het beeld is dus niet correct dat ik een persoon altijd kan natrekken als deze een enkelband om heeft, of in dit geval een polsband.

De heer **Weekers** (VVD): Deze zaak is inderdaad onbegrijpelijk. De VVD-fractie is blij dat de minister onmiddellijk alle verlopen heeft geschorst en dat daardoor even een pas op de plaats wordt gemaakt. De minister heeft gezegd dat de persoon om wie het hier gaat, geschikt is voor de long-stay en gevaarlijk is als zijn medicijnen op zijn – niet voor niets heeft de minister een opsporingsbericht laten uitgaan – en toch is hier sprake van een begeleidingsregime als ware het resocialisatie. Dat laat zich toch niet rijmen? Kan de minister daarop nader ingaan? Tot wanneer zijn alle verlopen geschorst? Kan de minister de zekerheid geven dat die schorsing niet zal worden opgeheven tot er adequate maatregelen zijn getroffen waardoor dit soort flauwekul niet meer zal voorkomen?

Minister **Donner**: Ik heb er al eerder op gewezen dat hier sprake is van een situatie waarin de kliniek van mening is dat betrokkene voor long-stay in aanmerking komt, maar dat deze keuze is aangevochten voor de rechter. De rechter heeft zeer uitdrukkelijk besloten dat de behandeling moet worden voortgezet. Ook heb ik gezegd dat in 2003 en 2004 het Openbaar Ministerie voortzetting van de tbs-periode heeft gevorderd voor twee jaar. In beide gevallen heeft de rechter besloten dat verlenging niet langer dan een jaar mogelijk is. In september 2004 heeft de rechtbank zeer uitdrukkelijk bepaald dat bij de volgende verlenging – zo die in overweging zou moeten worden genomen – heel duidelijke informatie beschikbaar zal moeten zijn over de resocialisatie van betrokkene. Dat impliceert dat begeleid verlof plaatsvindt. Dat is dus geen kwestie meer geweest van

afweging door de kliniek; er is op dit punt zeer uitdrukkelijk gevorderd.

Ik heb gezegd dat de verlopen van deze kliniek mede zijn ingetrokken om na te gaan of hier inderdaad sprake is geweest van een structurele beleidsfout of van een aantal gevallen die toevallig samenlopen. De verlopen worden pas hervat als daarop een eenduidig antwoord is gekomen.

Mevrouw **Joldersma** (CDA): Wij hebben hier te maken met een geval waarvan wij al vaker op de hoogte zijn gesteld, namelijk dat de rechter tegen het advies van de instelling in heeft gezegd dat de tbs moet worden opgeheven. Wij weten dat juist dat soort mensen heel vaak in de fout gaat. De minister heeft ooit toegezegd ons daarover nader te informeren. Wanneer horen wij daarover iets? De instelling weet dus dat men met een gevaarlijke persoon te maken heeft. Wist zij ook dat hij vluchtgevaarlijk was en heeft zij binnen haar mogelijkheden alles aangegrepen om voor een optimale begeleiding te zorgen?

Minister **Donner**: Ik heb de Kamer inderdaad toegezegd dat ik het contrair gaan van de rechter nader zou onderzoeken. Ik hoop dat het rapport daarover er dit najaar zal zijn. Het onderzoek loopt op dit moment en de resultaten verwacht ik dit najaar. Overigens geven de beelden tot dusverre niet aan dat een correlatie zou bestaan tussen het contrair gaan en de onttrekking. Dit zijn echter voorlopige beelden.

De vraag naar long-stay of niet speelt sinds 2001. Betrokkene gaat sinds 2003 op begeleid verlof. Sinds de verlenging van de tbs-behandeling in 2004 is niet gebleken van onttrekking aan de regels. In de voorgaande periode is dat wel een aantal keren het geval geweest. Toen is gereageerd met het intrekken dan wel het heroverwegen van het verlof. Nogmaals, op dit punt waren er geen aanwijzingen dat betrokkene zich zou onttrekken. Achteraf blijkt wel dat dit geen opwellingsontvluchting is geweest, maar dat betrokkene duidelijk de bedoeling heeft om zich te onttrekken. Dat is ook de reden geweest om de maatregelen te overwegen die genomen zijn.

Mevrouw **Kraneveldt** (LFP): Is de minister bereid de wet aan te passen, opdat de rechter niet meer

Donner

tegen het advies van de experts in tot verlof en resocialisatie kan besluiten?

Is een goede risicotaxatie gemaakt van deze mijnheer?

Als iemand de enkelband verwijderd of afdekt, moeten toch alle alarmbellen gaan rinkelen? Ze moeten in ieder geval een stuk eerder gaan rinkelen dan nu het geval was.

Minister Donner: Op dit moment wordt een pilot gehouden inzake het gebruik van enkelbanden. Het is daarom niet zinvol om daarover nu een discussie te voeren.

Dan kom ik op het verzoek om de wet te wijzigen. Men moet zich realiseren dat het hierbij om vrijheidsbeneming gaat. Het kan niet zo geregeld worden dat vrijheidsbeneming mogelijk is zonder dat de rechter daarover oordeelt, enkel omdat een expert meent dat vrijheidsbeneming is aangewezen. Wij kunnen dat wel nationaal in de wet regelen, maar dan lopen wij vierkant tegen de grondrechten op. Ik denk ook niet dat dit terecht zou zijn. Het is niet alleen een kwestie van een deskundigenoordeel. Het gaat hierbij om een delinquent die in 1990 iets heeft gedaan. Was er geen tbs, dan zou die persoon vermoedelijk al lang weer op vrije voeten zijn geweest. De situatie van tbs wordt hier voortdurend verlengd. Dat aspect zal voor een rechter een rol spelen bij de afweging of zo iemand voor de rest van zijn leven in een long-stay afdeling moet verblijven. Dat is geen besluit dat enkel door experts kan worden genomen.

Vragen van het lid Blom aan de staatssecretaris van Defensie (ter vervanging van de minister van Defensie) over **mogelijke betrokkenheid van de Nederlandse onderzeeër Dolfijn bij het vergaan van een Franse visserskotter begin vorig jaar voor de kust van Engeland.**

□

De heer **Blom** (PvdA): Voorzitter. Op 15 januari 2004 is een Franse vissersboot gezonken. Nog steeds is niet vastgesteld wat de oorzaak daarvan is geweest. Vijf vissers zijn omgekomen. Van twee vissers is nog geen stoffelijk overschot gevonden. In het programma Netwerk van

gisteravond is opnieuw de mogelijke betrokkenheid van de MS Dolfijn bij dit ongeluk aan de orde geweest. Ik heb hier een aantal vragen over.

Kan opheldering worden gegeven over de positie van de Dolfijn om 12.25 uur? Dat is het tijdstip waarop de vissersboot ogenschijnlijk is gezonken. Tot nu toe is alleen maar de positie bekend van de onderzeeboot om 12.53 uur. Daartussen is hij weg. Heeft de Dolfijn op 15 januari alleen aan de oppervlakte gevaren, zoals de commandant beweert, of is er ook onderwater gevaren, zoals bleek uit de uitzending, de getuigenverklaringen en het vaarplan? Die twee zaken zijn met elkaar in tegenspraak.

Wanneer wordt het officiële onderzoek nu eindelijk eens echt afgerond? De nabestaanden hebben grote behoefte aan duidelijkheid. Zij weten al anderhalf jaar niet wat er is gebeurd. De politiek dient ook een menselijke maat te hebben en de Partij van de Arbeid vindt het geen menselijke maat om mensen anderhalf jaar in ongerustheid te laten.

Als de Dolfijn geen schuld heeft aan het ongeluk, is het in het belang van de marine en van Nederland dat dit onomstotelijk komt vast te staan. Tot nu toe is er alleen maar mist. We bemoeien ons nergens mee en de mensen blijven in onzekerheid.

□

Staatssecretaris Van der Knaap: Voorzitter. Ik zeg u dank voor de gelegenheid om kort te reageren op de uitzending van Netwerk van gisteravond. Daarin werd de betrokkenheid van de Hare Majesteit Dolfijn bij het ongeval met het Franse visserschip gesuggereerd.

Voor alle duidelijkheid: vlak na het ongeval is door de Franse onderzoeksrechter een onderzoek ingesteld. Dit onderzoek is nog niet afgerond. Defensie heeft van begin af aan volledig meegewerkt aan dit onderzoek. Reeds in 2004 is door de onderzoeksrechter op basis van de beschikbaar gestelde informatie kenbaar gemaakt dat de Dolfijn niet als verdachte, maar als getuige van dit ongeval werd beschouwd. De Dolfijn was in reactie op het noodradioverkeer snel ter plaatse en heeft een bijdrage geleverd aan activiteiten om mensen op te sporen dan wel te helpen. Hoewel geen aanleiding bestaat om de Dolfijn van

betrokkenheid bij het ongeval te verdenken, wil ik toch ingaan op een aantal in de uitzending genoemde punten.

Uit onder andere het scheepsjournaal en getuigenverklaringen van onder meer de commandant blijkt dat de Dolfijn ten tijde van het ongeval ten minste twintig kilometer van de plek des onheils was verwijderd. Bovendien voer zij boven water en niet, zoals in de uitzending werd gesuggereerd, onder water. Ook werd gesuggereerd dat de lichte schade aan het duikroer kon voortkomen uit het ongeval, maar vastgesteld is dat deze schade is opgelopen op een demagnetiseringsrace in Noorwegen. De heer Blom vroeg ook wanneer het onderzoek wordt afgerond. Wij zijn in afwachting van het onderzoeksresultaat van de Franse onderzoeksrechter. Ik zeg toe dat ik na afronding van dat onderzoek de Kamer zo snel mogelijk daarover zal informeren.

De heer **Blom** (PvdA): Ik heb tot slot een heel simpele vraag. Dan kunnen wij aan alle onzekerheid een einde maken, ook aan de onzekerheid die is opgeroepen door de uitzending van gisteravond. Ontkent de staatssecretaris nu elke betrokkenheid van de Dolfijn bij het zinken van het desbetreffende vissersschip?

Staatssecretaris Van der Knaap: Gelukkig kan ik dat ontkennen, omdat zowel uit het scheepsjournaal als uit andere getuigenverklaringen is gebleken dat de Dolfijn boven water voer, twintig kilometer van de plek waar het ongeval heeft plaatsgevonden.

De heer **Blom** (PvdA): Met alle respect, ik vraag aan de staatssecretaris of hij ontkent dat er een verband is tussen het varen van de Dolfijn op die bewuste plek en het zinken van het vissersschip. Ik wil gewoon een ontkenning hebben.

Staatssecretaris Van der Knaap: Die geef ik toch ook! Ik heb daarbij de reden aangegeven waarom ik dat ontken.

De heer **Blom** (PvdA): Oké.